

International Science Group

ISG-KONF.COM

XXIII

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"WORLD WAYS AND METHODS OF IMPROVING
OUTDATED THEORIES AND TRENDS"**

Zagreb, Croatia

June 11 - 14, 2024

ISBN 979-8-89372-177-5

DOI 10.46299/ISG.2024.1.23

WORLD WAYS AND METHODS OF IMPROVING OUTDATED THEORIES AND TRENDS

Proceedings of the XXIII International Scientific and Practical Conference

Zagreb, Croatia
June 11 – 14, 2024

UDC 01.1

The 23rd International scientific and practical conference “World ways and methods of improving outdated theories and trends” (June 11 – 14, 2024) Zagreb, Croatia. International Science Group. 2024. 393 p.

ISBN – 979-8-89372-177-5

DOI – 10.46299/ISG.2024.1.23

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

46.	Медвідь В.О., Музика І.В., Тейшерскайте А.Ю., Фесенко К.В., Шома В.В. КОНЦЕПЦІЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ”	217
47.	Олексюк Н.С., Гукалюк А.І. ВЗАЄМОЗВ’ЯЗОК ПРОФЕСІЙНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	222
48.	Остряньська О.А. СПЕЦКУРСИ ЯК ЗАСІБ ПОЛІМОДЕЛЬНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	225
PHILOLOGY		
49.	Mashakova A.K. ROLLAN SEISENBAYEV AND HIS STORIES	231
50.	Хоменко Т.А. НАЗВИ ЛІСОВИХ ПТАХІВ У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ДАВНІХ ГЕРМАНЦІВ	237
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
51.	Івасюк Р.В. ЗАСТОСУВАННЯ НАПІВМАРКОВСЬКИХ ПРОЦЕСІВ	239
POLITICS		
52.	Бойко К.В. ПРИНЦИПИ ТА МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ	242
53.	Коноваленко Н.О. НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИРУ ТА БЕЗПЕКИ ЗА ПІДТРИМКИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	246
54.	Перепелиця В.М. ТЕОРЕТИКО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	249

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОФЕСІЙНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Олексюк Наталія Степанівна

доктор педагогічних наук, професор,
кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка

Гукалюк Андрій Ігорович

Аспірант
кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира
Гнатюка

Сучасна професійна освіта в Україні переживає непростий період: в умовах збройної агресії росії вона повинна бути якісною, відкритою, доступною, мобільною, неперервною, конкурентоздатною на європейському і світовому ринках та зберігати при цьому свою автентичність. Поряд з цим, інтенсивний розвиток світових освітніх систем зумовлює необхідність змін у професійній освіті [4, с. 80-82]. Виходячи із позитивного досвіду використання в освітніх системах європейських країн, Канади та США компетентісного підходу до формування професіоналізму в майбутнього фахівця, вважаємо за доцільне схарактеризувати зміст його професійної компетентності та співвіднести її з соціальною компетентністю.

Мета статті полягає у визначенні, обґрунтуванні й порівнянні понять «професійна» та «соціальна» компетентність викладача закладу професійної освіти, враховуючи результати сучасних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців.

Аналіз ряду наукових доробок у галузі професійної освіти (Архипова С., Бех І., Бібік Н., Брижак Н., Кубіцька М., Медведовська Т.) дозволяє нам визначити компетентність як набуту характеристику особистості, інтегрований результат накопичення нею нормативно визначених знань, умінь та навичок, які дозволяють їй діяти, успішно розв'язуючи завдання в певній сфері [2, с.47; 3, с. 210].

Як правило, компетентність розрізняють за: формою прояву, обсягом та видами. Так, за формою прояву компетентність буває: свідомою компетентністю (особа знає, що входить у структуру і зміст будь-якої життєдіяльності та починає практикувати); несвідомою компетентністю (навички повністю інтегровані, вбудовані у поведінку особи й їй не потрібно задумуватися над тим, що вона робить). За обсягом компетентність буває: предметна (предметна - у певних навчальних предметах), спеціальна (у вузькій сфері діяльності), загальна

(у широкій сфері діяльності). Вони відображають рівень набутих знань, умінь, навичок, досвіду, інформаційної насиченості й інших властивостей [1, с. 22-23].

До функцій соціальної компетентності ми відносимо: пізнавальну, випробувальну; регулятивну; рефлексивну; контрольну. Вважаємо, що компетентності найкраще класифікувати відповідно до спрямованості особистості на себе, на інших і на діяльність. Таким чином, серед ключових компетентностей можемо виділити: особистісну (пов'язана з індивідуально-психологічними особливостями, внутрішнім світом людини, її світоглядом, переконаннями, мотивацією, інтересами, потребами та ін.); соціальну (пов'язана з соціальним середовищем – близьким оточенням, соціумом, соціальною діяльністю особистості тощо); діяльнісну (пов'язана з провідною діяльністю людини – грою, навчанням, працею, наукою та ін.) [3, с. 209-210].

Провідну роль у становленні особистості відіграють її професійна та соціальна компетентності. Ажде професійна діяльність є основним видом діяльності особистості, що вимагає належної професійної готовності, яка виражається насамперед у професійній компетентності. Життя особистості серед інших людей зумовлює необхідність сформованості соціальних умінь і навичок співжиття, взаємодопомоги, підтримки, тобто соціальної компетентності [2, с. 47].

Вважаємо, що професійна компетентність – це особистісна характеристика фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети у певному виді професійної діяльності. Професійна компетентність передбачає: уміння аналізувати та вирішувати професійні проблеми; творче мислення; ініціативність у виконанні професійних завдань; відповідальність за результати праці; здатність до управління виробничим колективом; раціоналізм у вирішенні конкретних завдань і проблем. Професійну компетентність педагога визначаємо як наявність у нього особистісних характеристик, знань, сформованість умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності; володіння психологічними якостями, бажаними для виконання, реальна професійна діяльність відповідно до еталонів і норм. Також слід зауважити, що професійна компетентність педагога знаходиться у постійній динаміці, адекватно реагуючи на зміни потреб педагогічної практики, активно впливаючи на стан інформаційно-освітнього середовища і формуючи освітні потреби, що змінюються [4, с. 97].

Соціальна компетентність особистості – це цілісне інтегративне утворення, якісна міра її соціалізованості, сукупність конкретних соціальних знань, умінь, якостей, здібностей, що забезпечують успішну соціальну інтеграцію, завдяки продуктивному виконанню нею різних соціальних ролей, ефективному вирішенню проблемних соціальних ситуацій та успішній самореалізації [3, с. 208]. Як і педагогічна, соціальна компетентність є набутою характеристикою, її можна формувати і розвивати протягом усього життя, починаючи з молодшого віку і до старості. Також вчені наголошують, що розвинута соціальна компетентність визначає статус особистості у суспільстві, що також впливає на успішність чи неуспішність у професійній діяльності. Окрім того, соціальна

компетентність є інтегрованою компетентністю, що містить інші ключові компетенції: духовну, комунікативну, побутову, громадянську [2, с. 48; 5, с. 45].

Таким чином, компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутнього фахівця сприяє формуванню у нього ряду взаємопов'язаних ключових компетентностей, які допомагають йому реалізувати себе у найрізноманітніших сферах професійної діяльності. Важливим завданням для сучасної вищої освіти є формування та розвиток соціальної та професійної компетентностей студента, що є запорукою його успішної реалізації в професійній діяльності та особистому житті.

Список літератури:

1. Архипова С. П. Професійна компетентність і професійність соціального працівника: сутність і шляхи розвитку // *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2004. Вип. 2(7). С.15–24.

2. Брижак Н.В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх педагогів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. Випуск 25. 2012. С. 46–48. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/517/1/КОМПЕТЕНТНІСНИЙ%20ПІДХІД%20У%20ПІДГОТОВЦІ%20МАЙБУТНІХ%20ПЕДАГОГІВ.pdf>

3. Гукалюк А., Олексюк Н. Формування соціальної компетентності майбутнього викладача закладу професійної освіти у процесі його професійної підготовки. // *The 1st International scientific and practical conference «Advanced technologies for the implementation of new ideas» (January 09-12, 2024) Brussels, Belgium. International Science Group*. 2024. Р. 208–211. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31701>

4. Кубіцька М.Д. Компетентнісний підхід у професійній підготовці вчителя. *Освітологічний дискурс*, 2016, № 1 (13). С. 88–95. URL: file:///D:/Мої%20документи/Downloads/Admin,+09_кубіцька_8.pdf

5. Медведовська Т. Компетентнісний підхід у організації навчального процесу в системі вищої освіти. // *Гуманізація навч.-вихов. процесу: наук.-метод. зб. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Слов'ян. держ. пед. ун-т. Слов'янськ, 2011. (Спецвип.7), ч. 2. С. 40–45.*